॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ वदधुःवर्धितवंतः ॥ २६ ॥ २७ ॥ इतिआदिपर्वणिनैलकंठीयेभारतभावदीपेऊनचत्वारिंशदधिकशततमोऽध्यायः ॥ १३९ ॥ ॥ ७ ॥ श्रुत्वेति उद्रिक्तान् अधिकान् ॥ १ ॥ राजशास्त्रंदंडनीतिशास्त्रं ॥ २ ॥ उत्सक्ताःउत्कर्षेणसर्वत्रव्याप्ताः पंजसंगेऽस्यरूपं असूयेगुणवत्त्वेपिदोषवत्त्वेनपश्यामि तेभ्यइतिचतुर्थ्यांतिषुकोपादेवंपश्यामिनत्वज्ञानादितिगम्यते कुधद्रुहेतिस्मरणात् पांडवैःसहसंधिकारणंविग्रहकारणंवातयोरन्यतरप्रयोजकंसंधिविग्रहकारणंत्वंममाचक्ष्व ॥ ३ ॥ ४ ॥ ब्राह्मणोयंतीक्ष्णमेवोपायंवदतीतिप्रसक्ताभ्यसूयानकार्येत्याह नमेइति ॥ ५ ॥ भीमसेनदुर्योधन

दत्तामित्रइतिख्यातंसंग्रामेकृतनिश्चयं ॥ सुमित्रंनामसौवीरमर्जुनोऽदमयच्छरैः ॥ २३ ॥ भीमसेनसहायश्चरथानामयुतंचसः ॥ अर्जुनःसमरेप्राच्यान्सर्वानेकरथोऽजयत् ॥ २४ ॥ तथैवैकरथोगत्वादक्षिणामजयद्दिशं ॥ धनौघंप्रापयामासकुरुराष्ट्रंधनंजयः ॥ २५ ॥ एवंसर्वेमहात्मानःपांडवामनुजोत्तमाः ॥ परराष्ट्राणिनिर्जित्यस्वराष्ट्रंववृधुःपुरा ॥ २६ ॥ ततोबलमतिख्यातंविज्ञायदृढधन्विनां ॥ दूषितःसहसाभावोधृतराष्ट्रस्यपांडुषु ॥ सचिंतापरमोराजाननिद्रामलभन्निशि ॥ २७ ॥ इतिश्रीमहाभारतेआदिपर्वणिसंभवपर्वणिधृतराष्ट्रचिंतायामूनचत्वारिंशदधिकशततमोऽध्यायः ॥ १३९ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥

वैशंपायनउवाच श्रुत्वापांडुसुतान्वीरान्बलोद्रिक्तान्महौजसः ॥ धृतराष्ट्रोमहीपालश्चिंतामगमदातुरः ॥ १ ॥ ततआहूयमंत्रज्ञंराजशास्त्रार्थवित्तमं ॥ कणिकंमंत्रिणांश्रेष्ठंधृतराष्ट्रोऽब्रवीद्वचः ॥ २ ॥ धृतराष्ट्रउवाच उत्सक्ताःपांडवानित्यंतेभ्योसूयेद्विजोत्तम ॥ तत्रमेनिश्चिततमंसंधिविग्रहकारणं ॥ कणिक त्वंममाचक्ष्वकरिष्येवचनंतव ॥ ३ ॥ वैशंपायनउवाच सप्रसन्नमनास्तेनपरिपृष्टोद्विजोत्तमः ॥ उवाचवचनंतीक्ष्णंराजशास्त्रार्थदर्शनं ॥ ४ ॥ शृणुराजन्निदंतत्रप्रोच्यमानंमयानघ ॥ नमेऽभ्यसूयाकर्त्तव्याश्रुत्वैतत्कुरुसत्तम ॥ ५ ॥ नित्यमुद्यतदंडःस्यान्नित्यंविवृतपौरुषः ॥ अच्छिद्रश्छिद्रदर्शीस्यात्परेषांविवरानुगः ॥ ६ ॥ नित्यमुद्यतदंडाद्धिभृशमुद्विजतेजनः ॥ तस्मात्सर्वाणिकार्याणिदंडेनैवविधारयेत् ॥ ७ ॥ नास्यच्छिद्रंपरःपश्येच्छिद्रेणपरमन्वियात् ॥ गूहेत्कूर्मइवांगानिरक्षेद्विवरमात्मनः ॥ ८ ॥

योरर्जुनकर्णयोश्चवैरस्याचिकित्स्यत्वादसंभावनीयंसंधित्यक्त्वाविग्रहमेवाश्रित्याह नित्यमिति उद्यतोनतुक्षिप्तोदंडोयेनसतथा अपकृष्टान्भीषयेदेवनतूच्छिंद्यान्नवाउपेक्षेतेतिभावः समेषुनित्यंविवृतपौरुषःस्यात् समानउत्कृष्टंबलंसंपाद्यहन्यादेवेत्यर्थः उत्कृष्टेषुचशत्रुषुअच्छिद्रःस्यात् स्वस्यन्यूनंकोशबलादिकंतेयथानजानंतितथास्थेयं छिद्रदर्शीदूरामात्यत्वप्रतिकूलदेशावस्थितत्वादीनिच्छिद्राणितद्दर्शीस्यात् तथाभूत्वाचतदेवविवरमनुसृत्यशत्रुंहन्यादित्याह परेषांविवरानुगइति ॥ ६ ॥ अस्यश्लोकस्याद्यंपादंव्याचष्टे नित्यमिति ॥ ७ ॥ तस्यैवोत्तरार्धंव्याचष्टे नास्येति अंगानिसहायसाधनोपायादीनि गूहेत्संवृणुयात् तथाचैनमगणयन्शत्रुश्छिद्रैर्तैरेवांगैःप्रहर्त्तव्यइतिभावः आत्मनोविवरंरक्षेत्गूहेत् ॥ ८ ॥

Digitized by Google